

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертацію Пасічного Романа Ярославовича
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук,
за спеціальністю 23.00.01 – теорія та історія політичної науки.

Дослідження соціального інституту релігії тривалий час є предметом наукової рефлексії. Однак у політологічному ракурсі сфера суспільно-релігійних взаємодій не отримала належної уваги, йдеться, насамперед, про вітчизняну політологічну науку. Слід віддати належне Р.Я. Пасічному за сміливість у виборі теми і зверненні до дослідження проблеми формування політичних норм під впливом релігії. Роль інституту релігії не зменшується, а набирає у сучасному українському суспільстві нових форм, переструктурує соціальні поля впливу, впливає на формування громадської думки тощо. Викладені аргументи переконують в актуальності та своєчасності дисертаційного дослідження Р.Я. Пасічного.

У вступі чітко обґрунтовано актуальність проблеми, науково коректно сформульовано мету, яка корелює з темою, та конкретизується у завданнях, окреслено об'єкт та предмет роботи. Логічно окреслено систему використаних в роботі дослідницьких методів.

У першому розділі **«Стан наукового вивчення проблеми становлення соціально-політичної доктрини УГКЦ та джерела дослідження»** дисертант залучає до своєї роботи твори багатьох українських та зарубіжних дослідників, що дало змогу виявити основні напрямки досліджень, досягнення та тенденції розвитку наукових рефлексій у даній тематиці. Р.Я. Пасічний демонструє широту свого наукового кругозору, добре знання джерел, вміння працювати з ними, здатність до теоретичних узагальнень, порівнянь і аналізу. Такий різнобічний підхід до осмислення проблеми формування соціально-політичної доктрини дав можливість констатувати, що дане вчення черпає смисли не тільки з духовного надбання, але й з суспільного буття.

У другому розділі **«Теоретико-методологічні засади дослідження процесу формування соціально-політичної доктрини УГКЦ»** аналізує основні підходи та методи дослідження цієї проблематики. Р.Я. Пасічний,

схоплюючи ідею нормотворчості соціально-політичної доктрини за допомогою герменевтичного та феноменологічного методів, розкриває її як ідею, яка формуючи світоглядні орієнтири виходить за рамки суспільного та входить у сферу політичного. Як методологічний орієнтир в дослідженні сформульовано тезу про те, що соціально-політична доктрина УГКЦ, будучи релігійним феноменом і функціонуючи в сфері суспільного, стає водночас органічною складовою політичного процесу, впливаючи на його перебіг та одночасно модифікуючись сама.

У третьому розділі **«Еволюція та механізми формування соціально-політичної доктрини УГКЦ»** автор висвітлює не тільки специфіку становлення і розвитку соціально-політичного вчення УГКЦ, але й приділяє значну увагу трансформації цієї доктрини під впливом суспільно-політичних процесів в Україні.

Загальне завдання дослідження політичних аспектів доктрини УГКЦ неможливе без глибокого аналізу основоположних засад християнського вчення, центральною темою якого є людина, що й здійснює автор у **підрозділі 3.1 «Вплив Римо-Католицької Церкви на процес формування соціально-політичної доктрини УГКЦ»**. Дисертант, визначивши базові принципи і поняття католицької соціальної доктрини, вдало демонструє вплив соціальної доктрини Католицької Церкви на соціально-політичну доктрину УГКЦ, а також підкреслює автентичні напрямки розвитку останньої.

У **підрозділі 3.2 «Соціально-політична доктрина УГКЦ як чинник впливу на суспільно-політичні процеси в Україні»** досліджує вплив УГКЦ через свою соціально-політичну доктрину на суспільно-політичні процеси. Автор доводить що, УГКЦ пропонує суспільству дотримуватися християнських принципів спільного блага, субсидіарності і солідарності, аргументуючи це покращенням функціонування суспільних інститутів. Поняття спільного блага, виводиться дисертантом як основоположний принцип соціально-політичної доктрини УГКЦ на основі якого має відбуватись моделювання суспільних відносин. Головну роль рушія суспільних і політичних змін УГКЦ відводить

мирянам – активним в громадському житті віруючим, спільнотам та організаціям створеними ними.

У підрозділі 3.3 «Особливості трансформації соціально-політичної доктрини УГКЦ під впливом державотворчих процесів в Україні» дисертант дослідив чинники впливу які спричиняють трансформацію соціально-політичної доктрини. Автор переконливо доводить, що активні фази суспільно-політичного життя в Україні є чинниками впливу під тиском яких відбувається модифікація соціально-політичної доктрини УГКЦ.

Структура дисертації є логічно виправданою і відповідає поставленим завданням, які орієнтовані на всебічний аналіз предмета дисертаційної роботи, на заглиблення в суть основних його проблем, на можливість широких наукових узагальнень. Високо оцінюючи дисертаційне дослідження Р. Пасічного і не піддаючи сумніву якість отриманих результатів, необхідно зазначити, що воно не позбавлене певних недоліків. А тому висловлюємо ряд зауважень і побажань, що могли б, на наш погляд, удосконалити дослідницьку працю.

1. Враховуючи актуальність теми, доцільно було б глибше розкрити вплив соціально-політичної доктрини УГКЦ на процес легітимації політичної влади в умовах трансформації політичної системи України.

2. Дисертант вдало показав процес формування та еволюції соціальної доктрини УГКЦ під впливом та на основі соціальної доктрини католицизму, її оновлення в нових історичних умовах під впливом сучасних соціально-політичних процесів та із врахуванням місцевих історично-культурних особливостей. Разом з тим, у роботі слід було б більше уваги приділити впливу політичних аспектів доктрини Католицької Церкви на формування соціально-політичної доктрини УГКЦ, а також детальніше окреслити ці особливості та розкрити їх вплив у хронологічному порядку.

3. На нашу думку, не у повній мірі розкрито наслідки негативного впливу соціальної доктрини УГКЦ на процес клерикалізації українського суспільства.

Робота значно б виграла, якби автор доповнив свій аналіз дослідженням

можливого деструктивного впливу християнського фундаменталізму суспільство.

4. Існують певні неточності у оформленні літератури.

Однак, вищезазначене не впливає на загалом позитивну оцінку дисертаційної роботи Р.Пасічного. Головні ідеї дисертації відображені в восьми фахових наукових публікаціях автора, позитивним моментом є апробація дисертаційної роботи на численних міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Як висновок відзначимо, що дисертаційна робота Р.Я. Пасічного «Формування соціально-політичної доктрини Української Греко-Католицької Церкви» на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук виконана згідно з вимогами ДАК МОН України щодо дисертацій, поданих на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук, а Пасічний Роман Ярославович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.01 – теорія та історія політичної науки.

Офіційний опонент:

кандидат політичних наук,
доцент кафедри політології
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

І. І. Ломака

І. І. Ломака ЗАВІРЯЮ
Начальник відділу кадрів
Державного вищого навчального закладу
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
код 02125266
"06" травня 2016 р.